

## KLEMENS ADAMCZYK

Urodził się 23 lutego tysiąc dziewięćsetnego roku, w rodzinie chłopskiej we wsi Janiszów położonej nad Wisłą, naprzeciw miasteczka Zawichost.

Rodzice nadali mu imię po ojcu Klemensie, mama zaś miała na imię Franciszka. Miał liczne rodzeństwo, pięciu braci i cztery siostry.

W lutym tysiąc dziewięćset dwudziestego roku Klemens zostaje powołany do Wojska Polskiego, do 43 Pułku Strzelców Kresowych. W tym czasie od roku trwa wojna Polsko Bolszewicka o ustalenie wschodniej granicy Rzeczypospolitej.

Klemens po krótkim przeszkoleniu wojskowym, wiosną, razem ze swoim Pułkiem, zostaje skierowany na front ukraiński. Bierze udział w Wyprawie Kijowskiej, w trakcie której oddziały Polskie i Ukraińskie zdobywają Kijów. Niestety radość ze zwycięstwa nie trwa długo. Pod koniec maja na oddział Klemensa znajdujący się w rejonie miejscowości Samhorodek spada potężne uderzenie sowieckiej armii konnej. Klemens bierze udział w pięciodniowych ciężkich walkach, w trakcie których niektóre polskie oddziały zostały niemal doszczętnie wybite. Oddziały polskie zmuszone są do wycofania.

Klemensa szczęśliwie omijają kule, niestety pod koniec czerwca dopada go tyfus plamisty – okropna choroba wywołująca ciężkie epidemie i śmierć milionów osób. Chory odesłany zostaje na zaplecze frontu. Dopiero miesiąc później lekarze stwierdzają, że zdolny jest do noszenia broni.

Tymczasem wojska bolszewickie zbliżają się do Warszawy. Sytuacja wydaje się dramatyczna. Mobilizowane są wszystkie siły do obrony Ojczyzny.

W tej sytuacji Klemens zgłasza się na ochotnika do obrony Warszawy. Rozkazem zostaje przeniesiony do Mińskiego Pułku Strzelców i od 15 sierpnia tysiąc dziewięćset dwudziestego roku bierze udział w krwawych walkach pod Radzyminem.

Syn Klemensa: Franciszek – Jerzy Adamczyk wspomina słowa ojca zapamiętane w dzieciństwie, że „w trakcie tych walk dwukrotnie musiał iść na bagnety” i o tym, że miał szczęście bo „strzelający z bliska do niego ruski żołnierz chybił”.

Dalsze losy wojenne Klemensa związane są już z Mińskim Pułkiem Strzelców. Jego syn zapamiętał, że ojciec wspominał „mordercze kilkudniowe marsze w trakcie, których spał idąc trzymając się konnego wozu”, „okrutny nocny bój w lesie, kiedy strzelali salwami do atakującego ich wroga”, „postrzelenie w szyję” i Wilno, gdzie miał wielu znajomych.

Tych kilka wspomnień wpisuje się w szlak bojowy Mińskiego Pułku Strzelców.

Pod koniec września oddział ten bierze udział w Bitwie nad Niemnem. Ich zadaniem jest okrążenie wojsk bolszewickich. Długimi, szybkimi marszami wychodzą na zaplecze wroga i w lesie zwanym Krwawym Borem stają na drodze wycofującej się bolszewickiej armii. Walczą ciemną nocą, bagnetami i kolbami, bez rozkazów często nie wiedząc, kto jest przeciwnikiem.

Pomimo, że nie mogli powstrzymać kilkakrotnie liczniejszych wojsk bolszewickich, zadali im bardzo poważne straty.

Tak oto walki na froncie polsko bolszewickim pomału dobiegają końca. Nie kończą się one jednak dla żołnierzy Mińskiego Pułku Strzelców.

Ziemia Wileńska zamieszkiwana wówczas w zdecydowanej większości przez Polaków była w rękach litewskich. Marszałek Piłsudski nie chcąc narażać Polski na krytykę krajów alianckich, za siłowe przyłączenie tych terenów do Polski wymyślił fortel. To nie Polska odbije Wilno a zbuntowani żołnierze, którzy pozostawili tam rodziny. Tak też się dzieje.

Pułk Klemensa uczestniczy w „Buncie” generała Żeligowskiego. W dniu 9 października tysiąc dziewięćset dwudziestego roku, jako pierwsi wkraczają do Wilna. Witani są entuzjastycznie przez miejscową ludność.

Walki z wojskami litewskimi trwają jeszcze ponad miesiąc. Klemens wyróżnia się w nich męstwem i bohaterstwem, zostaje ranny w szyję. Tylko milimetry dzieliły go od śmierci.

W uznaniu wybitnego trudu żołnierskiego Klemens nagrodzony zostaje Krzyżem Zasługi Wojsk Litwy Środkowej. Był jednym z nielicznych wyróżnionych tym wysokim odznaczeniem.

Do rodzinnego domu powrócił dopiero pod koniec tysiąc dziewięćset dwudziestego drugiego roku.

Kilka lat później żeni się z Rozalią Mochol. Los doświadcza go okrutnie. Umiera mu syn, a po narodzinach drugiego, również żona. Z trudem znajduje pracę na Poczcie Polskiej, w której po latach jest cenionym pracownikiem. W czasie okupacji hitlerowskiej jest żołnierzem komórki wywiadowczej Armii Krajowej.

Po II Wojnie Światowej komuniści rządzący Polską zabierają mu przeszłość. Obawiając się represji i utraty pracy, niszczy legitymację żołnierza Armii Krajowej i nie opowiada już nikomu o swoim udziale w walkach o granice niepodległej Rzeczypospolitej.

Zmarł w tysiąc dziewięćset siedemdziesiątym czwartym roku. Pochowany jest na cmentarzu parafialnym na Bugaju w Starachowicach.

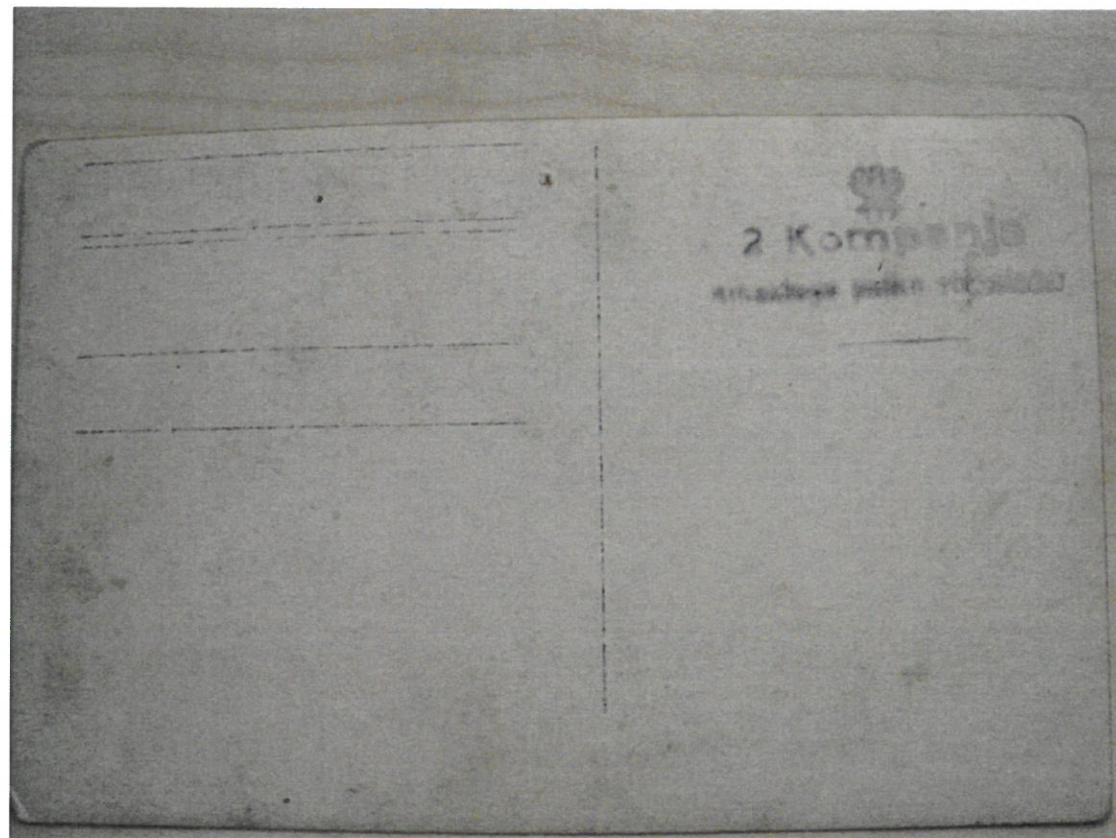
Dopiero przeszło trzydzieści lat po jego śmierci odnalezione dokumenty pozwoliły nam potomkom Klemensa odkryć i przypomnieć zapomniane, dumne karty jego życia.

*Robert Adamczyk*





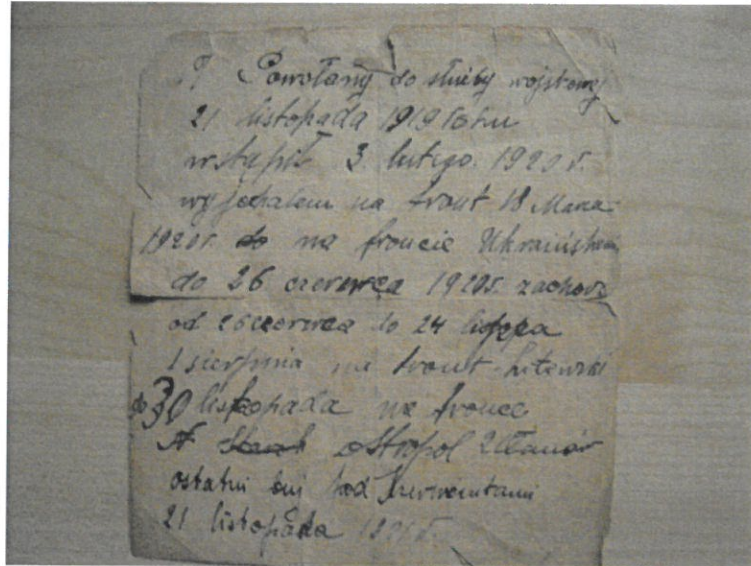
Zdjęcie II kompani I batalionu (baonu) Mińskiego Pułku Strzelców. Zdjęcie zrobione zimą 1920/21 rok. Klemens Adamczyk widoczny jest w drugim rzędzie od góry, drugi z prawej. Pod kołnierzykiem widoczny charakterystycznie bandaż, kryjący ranę postrzałową. Dowódca kompani Kapitan Cichocki – piąty rząd od góry, piąty z prawej. Poniżej rewers zdjęcia.





**Klemens Adamczyk pośród towarzyszy broni**  
*(kłęczy z bagnetem w ręku)*  
rok 1921 lub 1922

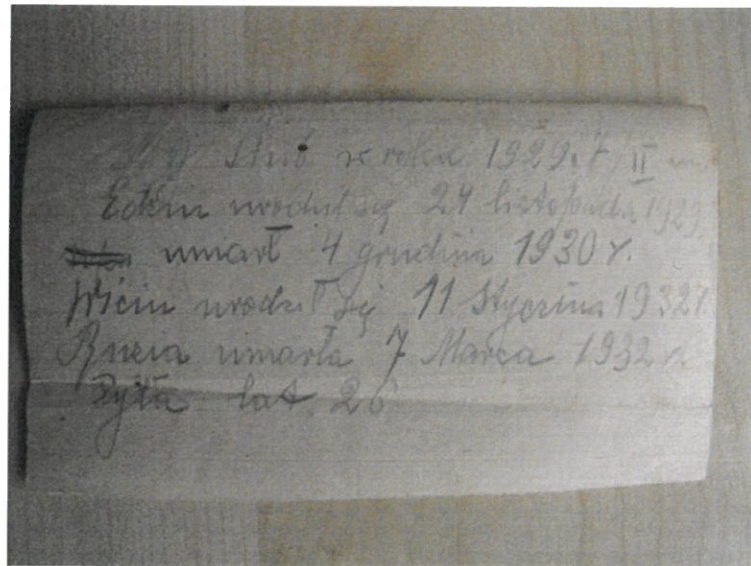




Notatka sporządzona przez Klemensa Adamczyka na temat przebiegu jego służby wojskowej w 1920 r.

„Powołany do służby wojskowej / 21 listopada 1919 roku / wstąpił 3 lutego 1920 r. / wyjechałem na front 18 marca / 1920 r. na froncie ukraińskim / do 26 czerwca 1920 r. zachoro(wałem) / od 26 czerwca do 24 lipca / 1 sierpnia na front litewski / do 30 listopada na froncie / Stropol (?) Ulanów(?) / ostatni bój pod Szermientami (?) / 21 listopada 1921 r. (sic!)”

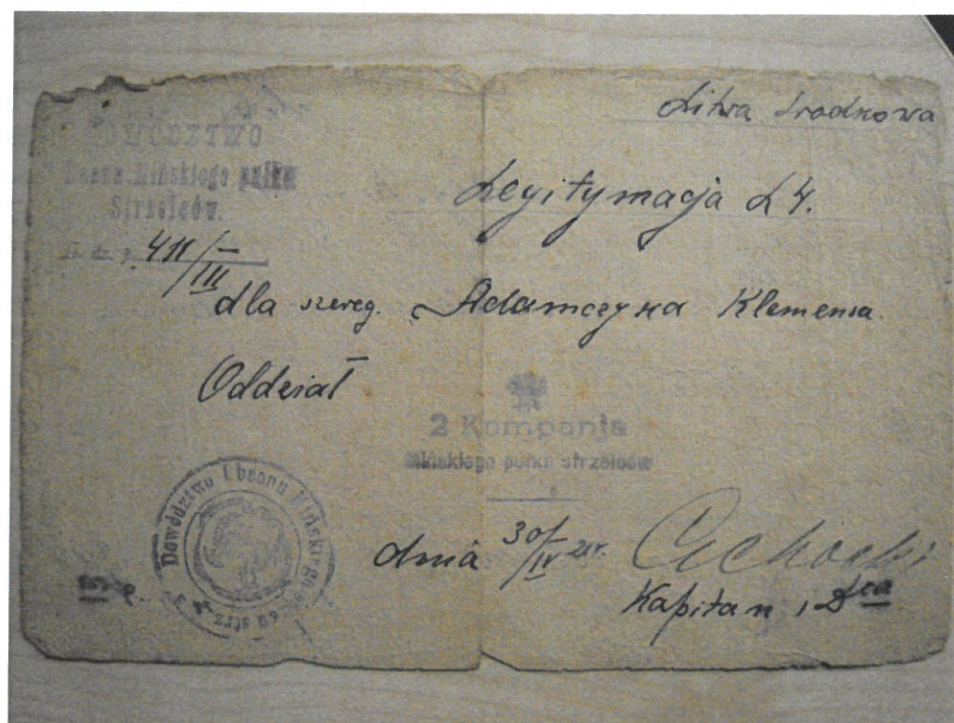
Uwagi: Z dokumentów wynika, że służbę wojskową rozpoczął 07.02.1920r. Na froncie ukraińskim walczył w oddziałach 43 pułku strzelców kresowych (w 1929 zmieniono nazwę na 43 pułk piechoty Strzelców Legionu Bajończyków). Ewakuowany z frontu ukraińskiego z powodu zachorowania na tyfus. Latem 1920 r., 43 pułk strzelców stacjonował w Wierzbniku (Starachowice) i Wąchocku. W tych miejscowościach chory Klemens Adamczyk mógł być hospitalizowany. Skierowany na front litewski, na ochotnika zgłasza się do wsparcia walk o Warszawę, przydzielony zostaje do Mińskiego Pułku Strzelców i walczy od 15.08.1920r. pod Radzyminem. Bierze udział w Bitwie nad Niemnem i „Buncie” Żeligowskiego. Notatka zawiera oczywisty błąd. Ostatni bój pod Szermientami (?) odbył się zapewne 21 listopada 1920r. gdyż zawieszenie walk na froncie z Litwinami nastąpiło pod koniec listopada 1920r.



Notatka sporządzona przez Klemensa Adamczyka o jego sytuacji rodzinnej w okresie 1929 – 1932 r.

„Mój ślub w roku 1929 7/II / Edziu urodził się 27 listopada 1929 r. / umarł 4 grudnia 1930 r. / Wiciu urodził się 11 stycznia 1932 r. / Różia umarła 7 marca 1932 r. / Żyła lat 26”





Legitymacje wojskowe szer. Klemensa Adamczyka.

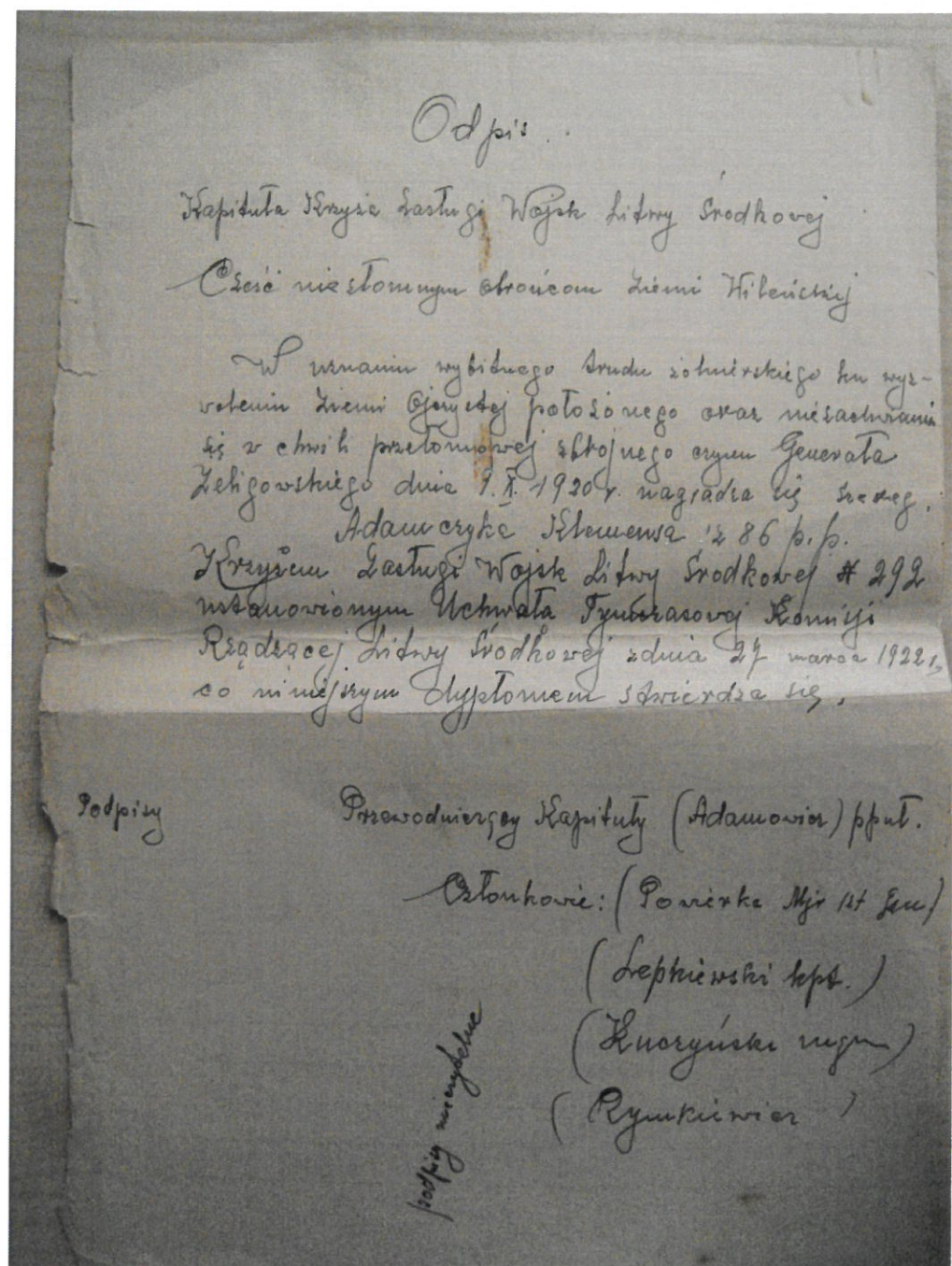
Obie podpisane przez dowódcę kompanii kapitana Cichockiego.

W legitymacja wystawiona 30.04.1921r. wiąże się zapewne z zakończeniem służby liniowej (pokój ryski 18.03.2021r.) i przejściem do służby garnizonowej. Na uwagę zasługuje określenie kraju wystawienia legitymacji: „Litwa Środkowa”. Pieczęć nagłówkowa: „DOWÓDZTWO Baonu Mińskiego pułku Strzelców”. Pieczęć oddziału z orłem: „2 Kompania Mińskiego pułku strzelców”. Pieczęć okrągła z orłem i pogonią (?): „Dowództwo I baonu Mińskiego pułku strz.”. Formalnie po „buncie” Żeligowskiego, Miński Pułk Strzelców stał się formacją odrębnego państwa jakim była Litwa Środkowa.

Legitymacja wystawiona 22.11.1921r. dotyczy tego samego oddziału i pomimo, że oddział ten pełnił służbę nadal na terenie formalnie odrębnego państwa Litwa Środkowa, to podległ on w sierpniu 1921r. przeprowadzonej w Polsce pokojowej reorganizacji wojska. Miński Pułk Strzelców wszedł w skład 19 Wileńskiej Dywizji Piechoty otrzymując nazwę 86 Pułk Piechoty. Na legitymacji widoczne nowe pieczęcie. Pieczęć nagłówkowa: „Dowództwo I Baonu 86 p.p. L.dz. ...”. Pieczęć okrągła z orłem: „Dowództwo 86 pułku piechoty”. Brak pieczętki kompanijnej.







Odpis Dyplomu Kapituły Krzyża Zasługi Wojsk Litwy Środkowej sporządzony przez Klemensa Adamczyka

„Kapituła Krzyża Zasługi Wojsk Litwy Środkowej.  
Cześć niezłomnym obrońcom Ziemi Wileńskiej.

W uznaniu wybitnego trudu żołnierskiego ku wyzwoleniu Ziemi Ojczyznej położonego oraz niezachwianiu się w chwili przelomowej zbrojnego czynu Generała Żeligowskiego dnia 7 X 1920 r. nagradza się szereg.

Adamczyka Klemensa z 86 p.p.

Krzyżem Zasługi Wojsk Litwy Środkowej Nr 292 ustanowionym Uchwałą Tymczasowej Komisji Rządzącej Litwy Środkowej z dnia 27 marca 1922r. co niniejszym dyplomem stwierdza się. Podpisy / Przewodniczący Kapituły (Adamowicz) ppłk / Członkowie: (Powierka) mjr (...) / (Lepkiewski) kpt) / (Kuczyński) (...) / (Rymkiewicz)”





Awers

Rewers

**Krzyż Zasługi Wojsk Litwy Środkowej  
przyznany szer. Klemensowi Adamczykowi w uznaniu wybitnego  
trudu żołnierskiego poniesionego w walkach o Ziemię  
Wileńską.**

Krzyż Zasługi Wojsk Litwy Środkowej został ustanowiony uchwałą Sejmu Wileńskiego z dnia 25 lutego 1922 roku, zatwierdzoną przez Tymczasową Komisję Rządzącą Litwy Środkowej w dniu 27 marca 1922 roku dla nagrodzenia czynów męstwa i bohaterstwa

Odznaczenie to było nadawane dla nagrodzenia czynów męstwa i bohaterstwa, wybitnych czynów operacyjnych i organizacyjnych żołnierzy walczących z wojskami litewskimi na terenie Wileńszczyzny w okresie od 9 października do 19 listopada 1920 roku.

Krzyż początkowo nadawany był przez Rząd Tymczasowy Litwy Środkowej na wniosek dowódców formacji. Po włączeniu Wileńszczyzny do Polski odznaczenie nadawała specjalna komisja. Ostatnie oficjalne nadania Krzyża miało miejsce w 1926 roku i wtedy też w Dzienniku Personalnym nr 12 z 1926 roku Ministra Spraw Wojskowych ogłoszono listę odznaczonych Krzyżem Zasługi Wojsk Litwy Środkowej.

Ogółem odznaczenie to otrzymało 1439 osób.

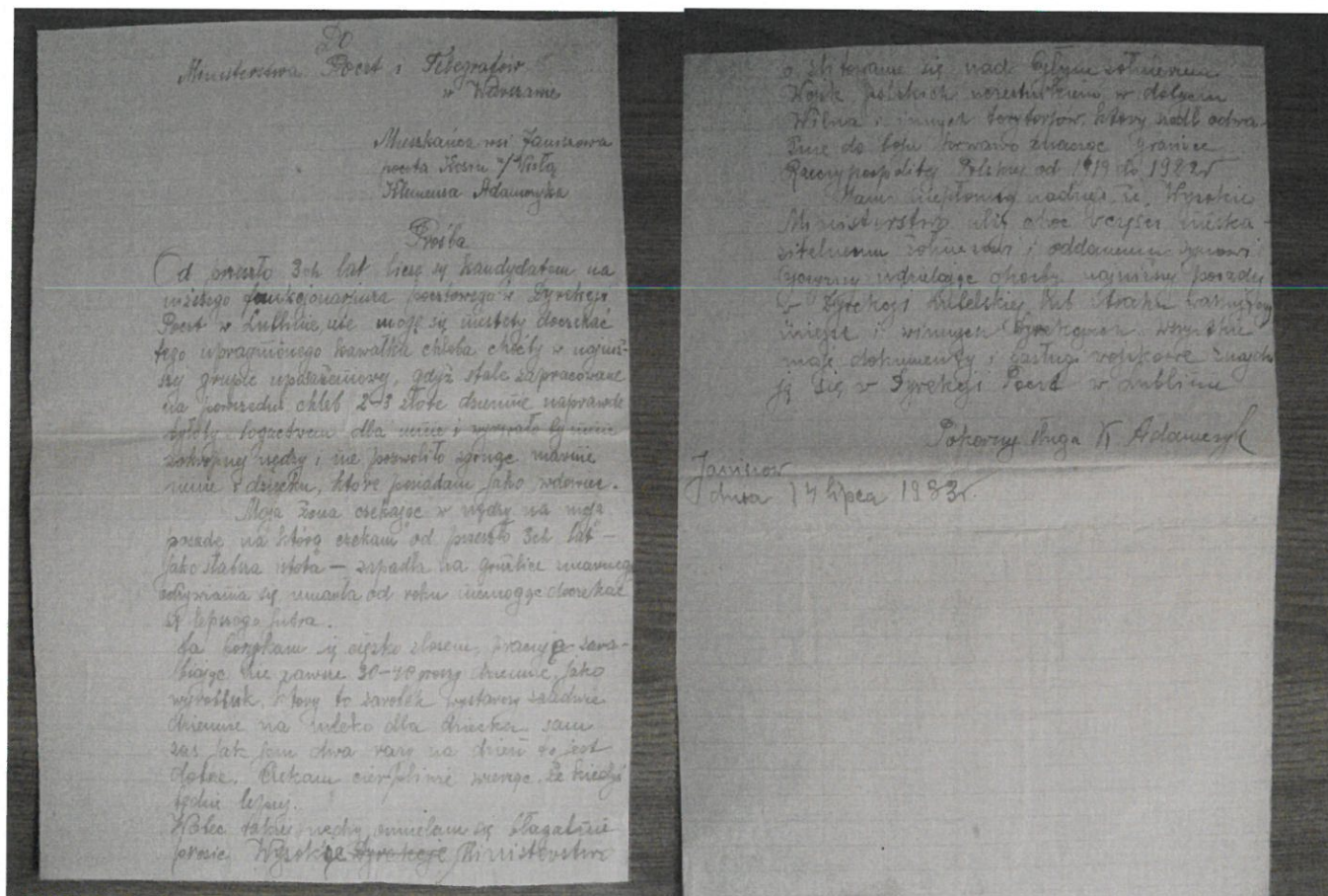




Dokument podróży dla szer. Klemensa Adamczyka wystawiony w Wilnie 19.07.1922r. na 14-dniowy urlop wypoczynkowy.  
Dokument podpisany przez Dowódcę Pułku Pułkownika Bronisława Adamowicza odznaczonego krzyżem Virtuti Militari w czasie wojen 1918 – 1921r.

W dniu 20 lutego 1922r. odbyło się posiedzenie Sejmu Wileńskiego w sprawie zjednoczenia Wileńszczyzny z Polską. Za wnioskiem o przyłączenie ziemi wileńskiej do Polski głosowało 96 posłów, zaś 6 wstrzymało się od głosu. Sekretarz odczytał listę głosujących, a następnie uroczystie oświadczył: "Od tej chwili Ziemia Wileńska stanowi jedną, nierozdzieloną całość z Rzeczpospolitą Polską". W dniu 22 marca Sejm Ustawodawczy przyjął do wiadomości uchwałę Sejmu Wileńskiego i wezwał rząd do przejęcia władzy na terenie Ziemi Wileńskiej, a nadto, uznał delegatów Sejmu w Wilnie za posłów na Sejm Ustawodawczy.





Brudnopis listu pisanego przez Klemensa Adamczyka do Ministerstwa Poczty i Telegrafów w Warszawie, z dnia 14.07.1933r., zawierającego prośbę o pracę, opis sytuacji rodzinnej i wspomnienie o zasługach wojennych

„(...)Od przeszło 3-ch lat liczę się kandydatem na niższego funkcjonariusza pocztowego w Dyrekcji Poczty w Lublinie, nie mogę się niestety doczekać tego upragnionego kawałka chleba choćby w najniższej grupie uposażeniowej, gdyż stale zapracowane na powszedni chleb 2 – 3 złote dziennie naprawdę byłoby bogactwem dla mnie i wyrwałoby z okropnej nędzy i nie pozwoliło zginąć marnie mnie i dziecku, które posiadam jako wdowiec. Moja żona czekając w nędzy na moją posadę na którą czekam od przeszło 3-ch lat - jako słaba istota – zapadła na gruźlicę z marnego odżywiania się umarła od roku nie mogąc doczekać się lepszego jutra. Ja borykam się ciężko z losem, pracując, zarabiając nie zawsze 30 – 40 groszy dziennie, jako wyrobnik, który to zarobek wystarczy zaledwie dziennie na mleko dla dziecka, sam zaś jak jem dwa razy na dzień to jest dobrze. Czekam cierpliwie wierząc że kiedyś będzie lepiej. Wobec takiej nędzy, ośmielam się błagalnie prosić wysokie Ministerstwo o zlitowanie się nad byłym żołnierzem Wojsk Polskich uczestnikiem w zdobyciu Wilna i innych terytoriów, który szedł odważnie do boju krwawo znacząc granice Rzeczypospolitej Polskiej od 1919 do 1920 r. Mam niepełną nadzieję, że Wysokie Ministerstwo ulży choć w części nieskazitelnemu żołnierzowi i oddanemu synowi Ojczyzny udzielając choćby najniższej posady w Dyrekcji Lubelskiej lub z braku wakujących miejsc i w innych dyrekcjach. Wszystkie moje dokumenty i zasługi wojskowe znajdują się w Dyrekcji Poczty w Lublinie. Pokorny sługa K Adamczyk. Janisów dnia 14 lipca 1933r.”



Do  
Okręgu Dyrekcji Poczty i Telegrafów  
w Lublinie

Adamczyk Klemens  
poorządca kontraktowy  
XI gr w osamenciu  
U.P. Skarżysko Kam. 1

### Prośba

Ponieważ mam prawo noszenia odznak wojskowych,  
a mianowicie:

1. Krzyż Zasługi Wojsk Litwy Środkowej.
2. Legitymacja pochwały, Cześć Niezlomnym Obrońcom Ziemi Woleńskiej.
3. Odznaka 1-jej Dywizji Litewsko-Białoruskiej.
4. Poświadczenie na prawo noszenia krzyża znaku pułku.  
Na które winionem mieć dowody, a powyższe znajdują się w Dyrekcji.  
Wobec czego uprzejmie proszę o przesłanie mnie w/w dowody dla sporządzenia odpisów.

Klemens Adamczyk  
Skarżysko Kam. dnia 1/II 35r.

Brudnopis listu pisanego przez Klemensa Adamczyka do Okręgu Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Lublinie, z dnia 01.02.1935r., w którym wymienia przyznane mu odznaki i wyróżnienia wojskowe

„(...) Ponieważ mam prawo noszenia odznak wojskowych a mianowicie:

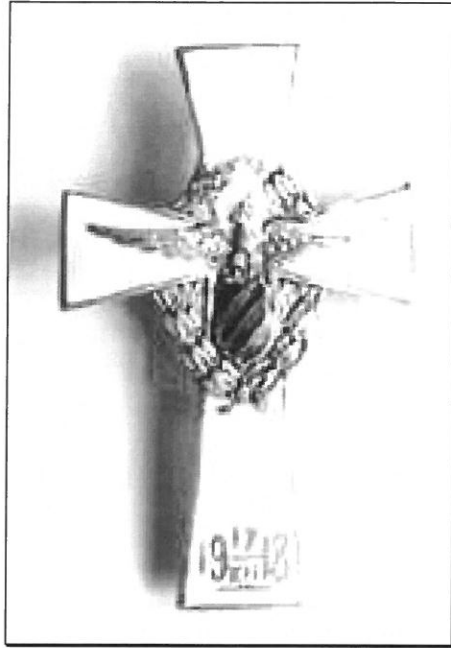
1. Krzyż zasługi Wojsk Litwy Środkowej
2. Legitymacja pochwały, Cześć Niezlomnym Obrońcom Ziemi Woleńskiej
3. Odznaka 1-jej Dywizji Litewsko Białoruskiej
4. Poświadczenie na prawo noszenia krzyża znaku pułku

Na które winionem mieć dowody a powyższe znajdują się w Dyrekcji. Wobec czego uprzejmie proszę o przesłanie mnie w/w dowody dla sporządzenia odpisów. Klemens Adamczyk. Skarżysko Kam. 1/II 35r.”



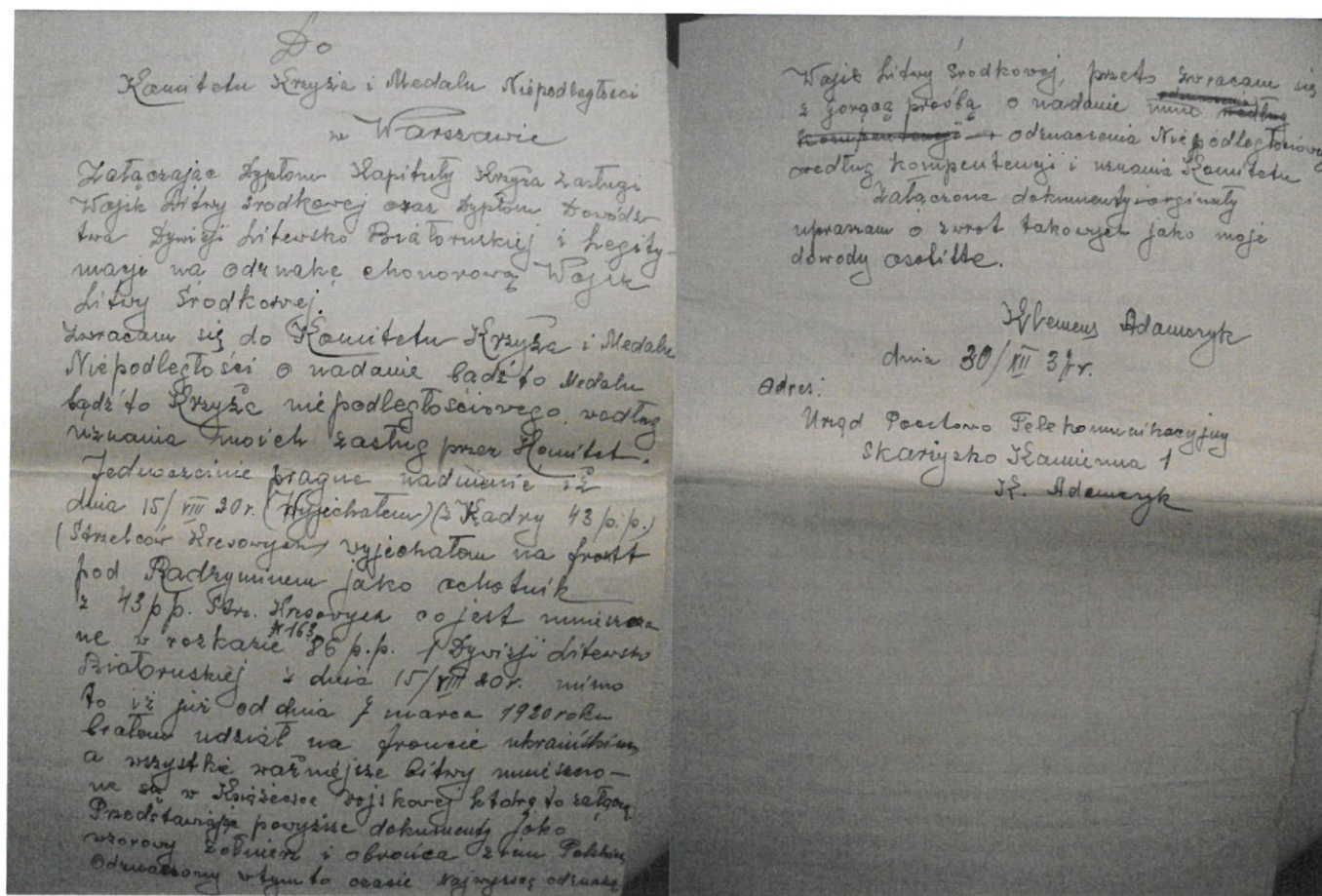
**Odznaka Dywizji Litewsko Białoruskiej  
jaką miał prawo nosić Klemens Adamczyk**





**Odznaka 86 pułku piechoty (Mińskiego pułku strzelców)  
jaką miał prawo nosić Klemens Adamczyk**

Widoczna na krzyżu pułkowym data 17 XII 1918 r. jest datą wydania przez pułkownika Fabiana Kobordo pierwszego rozkazu organizacyjnego do pułku , polecający dowódcom I i II batalionów rozpoczęcie pracy organizacyjnej. Rozkazem powyższym Miński Pułk Strzelców został powołany do życia w dniu 17.12.1918 roku.



Brudnopis listu pisanego przez Klemensa Adamczyka do Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości w Warszawie, z dnia 30.12.1937r. opisujący jego udział w wojnie polsko – bolszewickiej w 1920r.

„(...)Załączając Dyplom Kapituły Krzyża Zasługi Wojsk Litwy Środkowej oraz Dyplom Dowództwa Dywizji Litewsko Białoruskiej i legitymację na odznakę honorową Wojsk Litwy Środkowej. Zwracam się do Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości o nadanie bądź to Medalu bądź to Krzyża niepodległościowego według uznania moich zasług przez Komitet. Jednocześnie pragnę nadmienić iż dnia 15/VIII 20r. (wyjechałem)(z Kadry 43 p.p.) (Strzelców Kresowych) wyjechałem na front pod Radzyminem jako ochotnik z 43 p.p. Strz. Kresowych co jest uwidocznione w rozkazie Nr 163 86 p.p. 1 Dywizji Litewsko Białoruskiej z dnia 15/VIII 20 r. mimo to iż już od dnia 7 marca 1920 roku brałem udział na froncie ukraińskim a wszystkie ważniejsze bitwy umieszczone są w Księżeczce Wojskowej które to załączam. Przedstawiając powyższe dokumenty jako wzorowy żołnierz i obrońca ziem Polskich odznaczony w tym czasie najwyższą odznaką Wojsk Litwy Środkowej, przeto zwracam się z gorącą prośbą o nadanie mnie odznaczenia niepodległościowego według kompetencji i uznania Komitetu Załączone dokumenty oryginały upraszam o zwrot takowych jako moje dowody osobiste / Klemens Adamczyk / dnia 30/XII 37r.(...)”